

УТЕМЕЉИВАЧ ЗАВОДА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ КРАГУЈЕВАЦ – ДР МОМИР СОКОЛОВИЋ

Мирослав Ореџанин¹, Ранко Голијанин¹, Зоран Кеџојевић¹, Владимир Биочанин²

¹Завод за стоматологију, Крагујевац

²Факултет медицинских наука, Крагујевац

THE FOUNDER OF THE INSTITUTE OF DENTISTRY, KRAGUJEVAC - DR MOMIR SOKOLOVIC

Miroslav Orescanin¹, Ranko Golijanin¹, Zoran Kecojevic¹, Vladimir Biocanin²

¹The Institute of Dentistry, Kragujevac

²The Faculty of Medical Sciences, University of Kragujevac, Kragujevac, Serbia

САЖЕТАК

Брзом развоју српске стоматологије, поред новооснованог Стоматолошког факултета у Београду (1948), значајан допринос дали су и изузетни појединци. Један од таквих је и др Момир Соколовић, врхунски стручњак, визионар и храбар човек. Својим оправданим и одлучним ставом успео је да издвоји стоматолошку службу из Дома народног здравља, чиме је формирана прва самостална и самофинансирајућа установа тог типа у Србији (1957). Убрзо је створио услове за добијање статуса поликлинике, чиме је поставио темељ Завода за стоматологију у Крагујевцу.

Кључне речи: медицина; историја; знамените личности; стоматологи; Србија.

Као грана медицине стоматологија је у релативно кратком периоду од неразвијеног занатског зубарства постала развијена и организована делатност. Допринос тако брзом напретку савремене српске, а самим тим, и крагујевачке стоматологије дао је свакако новоосновани Стоматолошки факултет у Београду (1948). Међутим, значајан допринос том процесу дали су и изузетни појединци.

Један од таквих је и др Момир Соколовић, врхунски стручњак, изразито частан, моралан, човек ретког поштења, храбар, изузетан организатор, визионар непоколебљивог убеђења у исправност својих ставова (слика 1). О њему у својим сећањима прим. др Миладин Мачужић, његов савременик и сарадник, пише: „После др Андрије Ташковића долази др Момир Соколовић, родом из околине Пирота. Изванредан стручњак, убити радник и организатор, храбар и одан струци. Осећао је будућност вишесциплинарних грана у развоју стоматологије. Тако је стручно мислио и тако је поступао. Поставио је фундаменталне темеље стоматологије у Крагујевцу“ (М. Ореџанин, лична архива).

Др Момир (Мома) Соколовић родио се 1929. године у околини Пирота, у земљорадничкој

ABSTRACT

Many exceptional individuals have given significant contribution to the rapid development of the dentistry, beside the newly founded Faculty of Dentistry in Belgrade (1948). One of these is Dr Momir Sokolovic, a first-class expert, a visionary and a very brave man. By his justified and decisive attitude he succeeded to separate the Dentistry service from the National Institute of Health and through this the first independent and self-sustaining institution of this profile in Serbia was formed (1957). Very soon, he created the conditions for obtaining the status of the Polyclinic and in this way he established the foundations of the Institute of Dentistry, Kragujevac.

Key words: medicine; history; famous persons; dentists; Serbia.

Слика 1. Др Момир Соколовић

породици. Основну школу и гимназију завршио је 1948. године у Пироту са одличним успехом. Исте године уписао се на Стоматолошки факултет у Београду (прва генерација), где је 1954. године дипломирао са просечном оценом 8,2. После завршеног лекарског стажа и одслуженог војног рока запослио се у Крагујевцу као стипендиста општине. На служби у Крагујевцу провео је четири године (1955–1959) радећи у стоматолошкој служби на свим пословима (слика 2), а све време рада био је и руководилац (шеф, управник).

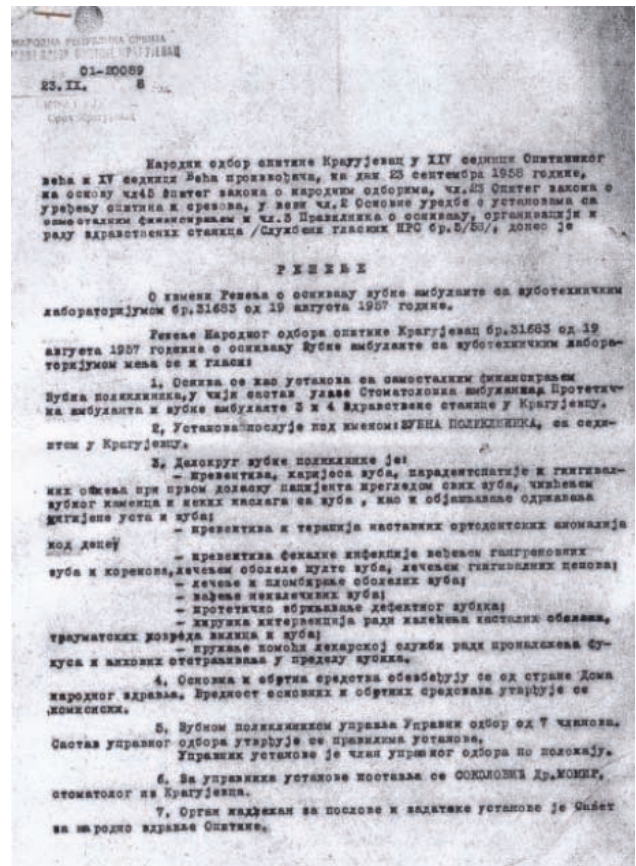

Слика 2. Др Момир Соколовић у ординацији

До доласка првих стоматолога у Крагујевац (др А. Ташковић, др М. Соколовић) постојећи ниво службе држали су и остваривали зубари различитих профила: виши, средњи, приучени и недоучени. Пошто је у то време постојала и приватна пракса која није била довољно стручно ни организационо контролисана, јасно је да је појава првих стоматолога наилазила на отпор. Др Момир Соколовић је, с обзиром на начин рада и ставове, одмах изазвао велики отпор који се манифестовао на различите начине. Кулминација таквог односа и понашања настала је приликом одређивања чланова колектива који треба да иду у стручну посету у иностранство. Предлог руководиоца службе др М. Соколовића није прошао зато што је

стоматолошка служба била у саставу Дома народног здравља где су, користећи своје утицаје, превладали они који су били против др М. Соколовића. Дошло је до инцидента. У знак протеста др М. Соколовић је урадио нешто што на први поглед изгледа као „самоубилачки“ потез. Скинуо је мантил и престао да долази на посао неколико недеља. Повратак на посао условио је издвајањем и осамостаљењем Зубне амбуланте. Дошло је до оштре расправе на нивоу шире друштвено-политичке заједнице и расправе на лекарском суду части. Ствар се ипак завршила повољно за стоматологију и др М. Соколовића, који је добио подршку за издвајање Зубне амбуланте из Дома народног здравља и оснивање финансијски и организационо самосталне стоматолошке установе, прве и једине таквог типа у Србији. Према изјави др Соколовића велику помоћ њему лично и стоматологији указао је др Динић, стари и утицајни крагујевачки лекар (М. Мачужић, персонална комуникација). Народни одбор општине Крагујевац донео је 19. 8. 1957. године Решење бр. 31683 о оснивању Зубне амбуланте са зуботехничким лабораторијумом.

Долазак нових дипломираних стоматолога, уз постојећи кадар (др Јанко Јанковић, др Драгољуб Михајловић, др Миладин Мачужић, Љубинко

Слика 3. Решење о оснивању Зубне амбуланте

Михајловић), омогућио је др М. Соколовићу да формира пет одељења: хирургију, конзервативу, протетику, ортопедију и зубну технику, што је услов за добијање статуса поликлинике. Тиме је поставио темеље будућег завода. У сећањима, др Драгољуб Михајловић његов сарадник пише: „Други стоматолог у Крагујевцу био је др Момир Мома Соколовић који је практично био оснивач стоматолошке здравствене заштите“ (Р. Недељковић, лична архива).

Нова организација службе, долазак нових стручњака, проширење делатности, резултати, напори и визије даљег развоја били су довољан разлог за доношење новог решења – Народни одбор општине Крагујевац на седници одржаној 23. 9. 1958. године донео је Решење бр. 01-20089 о измени претходног решења и о оснивању Зубне поликлинике, која се оснива као установа са самосталним финансирањем у чији састав улазе стоматолошке амбуланте (протетичка амбуланта и зубне амбуланте здравствених станица 3 и 4 у Крагујевцу) (слика 3). Решењем се дефинише делокруг рада, обезбеђују основна и обртна средства, одређује састав Управног одбора од седам чланова, дефинишу фондови установе и за управника се поставља др Момир Соколовић.

Четири године боравка и рада др М. Соколовића у Крагујевцу могу се сумирати и сагледати кроз следеће.

- Организационо је осамосталио стоматолошку службу и тиме јој омогућио организациони, стручни и кадровски развој, смањујући и ограничавајући споредне тешкоће и бирократију.
- Поставио је и на знатно виши ниво подигао орално-хируршки рад (увео је оперативни дан – четвртак).
- Увео је израду Wisil скелета у протетици. Набавио је опрему и послао зубног техничара Љубинка Михајловића у Немачку да савлада технику израде, а др Ј. Јанковића на Стоматолошки факултет у Београду ради клиничког усавршавања у тој области.

- На Клинику за ортопедију вилица Стоматолошког факултета у Београду упутио је зубне техничаре Даринку Кузмановић и Лелу Михајловић да науче основе израде активних и функционалних апарата. Са задовољством је прихватио долазак др Миладина Мачужића, који је још за време студија показивао склоност ка ортопедији, и омогућио му и олакшао почетак рада.

Од 1959. године радио је на Клиници за оралну хирургију Стоматолошког факултета у Београду. Магистрирао је 1968, а докторирао 1976. године. Био је и асистент и редовни професор, управник Клинике и продекан факултета, члан многих радних тела, комисија, одбора. Одликован је Орденом рада са златним венцем и добио је Захвалницу Завода за стоматологију Крагујевац. Објавио је више од 60 научних и стручних радова. Преминуо је 1998. године.

Професор др Момир Соколовић заслужио је да му се у знак поштовања и захвалности за све што је учинио за стоматологију у Крагујевцу на згради Завода постави спомен-плоча поводом 60 година савремене стоматологије у Крагујевцу.

ЛИТЕРАТУРА

1. Анђеоски Х, Обрадовић М, Ранко Голијанин Р. Историја стоматологије. Панчево: Стоматолошки факултет, 2011.
2. Б. Тимотић Б. Увод у медицину. II изд. Београд: Елит-Медицина, 2004.
3. Довијанић П. Стоматолошки факултет у Београду, пет деценија, 1948–1998. Београд: Стоматолошки факултет, 1998.
4. Решење, бр. 01-20089, Народног одбора општине Крагујевац, 23. 9. 1958. Крагујевац: Архив Скупштине општине Крагујевац, 2014.